

Voorstel van aanpak inzake het participatieproces voor de opmaak van een mobiliteitsplan in Kessel-Lo

26/03/2020

Op 31/03/2020 staat een overleg gepland tussen het stadsbestuur van Leuven en het OBK (per videochat) om de ideale aanpak van het participatieproces bij de opmaak van het mobiliteitsplan van Kessel-Lo in 2020 te bespreken. Zoals afgesproken heeft het OBK vooraf voorstellen gebrouwen over de participatieaanpak die ons geschikt lijkt. We putten daarvoor uit ervaringsdeskundigheid en professionele expertise die binnen de rangen van de Kesselse buurtcomités aanwezig zijn.

Volgens ons zijn de volgende bouwstenen geschikt en nodig om een stevig participatieproces te kunnen neerzetten:

- 1) **Een duidelijke regie door de stad:** de stad schetst het kader waarbinnen gewerkt wordt en duidt participatiecoaches aan voor het proces in kwestie. Die coaches organiseren het proces. Ze krijgen daarvoor de nodige middelen en expertise. Hun mandaat moet ook duidelijk worden (zie ook punt 7). Het is belangrijk dat de coaches het vertrouwen krijgen van de deelnemers.
- 2) **Een brede, wervende communicatie:** de Stad schakelt alle kanalen in om zoveel mogelijk mensen op de hoogte te brengen en uit te nodigen voor het participatieproces (papieren briefwisseling, digitale nieuwsbrieven, website van de stad, stadsmagazine LVN, sociale mediakanalen, flyers/posters in de buurtcentra en andere openbare gebouwen, lokale pers...). Het doel moet zijn om elke Kesselaar maximaal op de hoogte te houden. De stad maakt ook duidelijk wie de participatiecoaches zijn. De participatiecoaches gaan op bezoek bij verenigingen, crèches, sportclubs, buurthuizen en wijkcentra ... om ook daar mensen te mobiliseren.
- 3) **Duidelijke communicatie over de doelstelling:** het is erg belangrijk dat de stad vooraf heel duidelijk maakt welke doelen het nieuwe plan moet bereiken en wat de spelregels zijn. Wat is al beslist beleid en waarover worden de mensen nog geraadpleegd? Hoe gaat de participatie verlopen? Hoe en wanneer gaat de finale beslissing vallen? Wie gaat de beslissingen uitvoeren en hoe en wanneer? En ook nog heel belangrijk: maak expliciet op welke trede van de ladder van Arnstein, die verschillende niveaus van inspraak beschrijft, je wil gaan staan.

- 4) **Rekening houden met bestaande plannen:** we mogen niet vergeten dat we niet van niets vertrekken in K-Lo. Er is vooreerst Plan Vectris dat al enkele jaren bestaat. Voor ons moet het als basis dienen voor het nieuwe plan. Ook plannen als het GRUP Leuven-Noord moeten als vertrekpunt dienen en als dusdanig bekend gemaakt worden.
Een mogelijke aanpak: de maatregelen uit Plan Vectris voorleggen aan de deelnemers met de vraag 'Voorzien jullie ongewenste effecten van deze maatregelen? Denken jullie dat we met deze maatregelen de doelen zullen bereiken? Zijn er alternatieve maatregelen die dat beter doen, zonder de eventuele nadelige effecten?'
Sowieso was Plan Vectris nog niet helemaal tot in detail afgewerkt want de modaliteiten van de knips waren nog helemaal onzeker en de exacte plaatsing moest ook nog afgetoetst worden.
Tijdens het participatieproces moet de stad erover waken dat er met deze uitgangspunten rekening wordt gehouden en dat er naar de vooropgestelde doelstellingen wordt toegewerkt.

- 5) **Duidelijke communicatie over de timing en doorlooptijd:** naast de doelen moeten ook de tijdsaspecten heel duidelijk meegedeeld worden aan de bevolking. Wanneer staat welke etappe gepland? En dat over het hele proces, dus ook de technische uitwerking, de implementatie en evaluatie.
Het is daarbij belangrijk dat het participatieproces een “redelijke” doorlooptijd heeft: niet overhaasten maar ook niet nodeloos veel tijd laten tussen ateliers en politieke goedkeuring en implementatie (cfr de ervaring in Wilsele-Dorp). . In de eerste helft van 2021 moet er voor alle deelgebieden van Kessel-Lo een goedgekeurd mobiliteitsplan klaar liggen. Als het participatieproces te lang aansleept, dreigt het gevaar dat burgers hun interesse verliezen en afhaken. Het behoud van het “momentum” lijkt ons belangrijk, om productief voort te kunnen werken op eerder verworven inzichten en eerder bereikte consensuspunten
Vanzelfsprekend is het essentieel deze timing vervolgens zo goed mogelijk te respecteren.

- 6) **Evenwicht tussen kwaliteitsvolle info en dialoog:** veel staat en valt met goede info, op maat van de minst ervaren deelnemers. Geen vakjargon! Die info blijft best online beschikbaar doorheen heel het proces.

We ijveren er anderzijds voor om niet te overdrijven met informatieoverdracht van experts naar deelnemers. Het is niet de bedoeling om een groot deel van de tijd van het proces op te slorpen voor eenrichtingsverkeer of veel uit te wijden over randinfo die misschien fijn is maar niet altijd cruciaal. Belangrijk is dat de nadruk in het proces ligt op cocreatie, onderlinge discussie, dialoog. Het grootste deel van de bijeenkomsten moet bestaan uit burgers die met elkaar in debat gaan, en op die manier input leveren voor volgende procesfasen en feedback op voorstellen op basis van eerdere procesfasen.

- 7) **Duidelijke rollen voor experts, ambtenaren en politici:** dat heeft z'n implicaties voor de rol van ambtenaren en experts: ambtenaren van de stad zijn aanwezig om het proces te begeleiden (agenda en timing bewaken, notities nemen i.f.v. een verslag, ervoor zorgen dat iedereen aan het woord komt ...) maar niet om de discussies inhoudelijk in een bepaalde richting te sturen. Mobiliteitsexperts (van de stad of het aangestelde studie bureau) zijn aanwezig om aan het

begin van de sessie over essentiële technische kwesties een korte duiding te geven en om tijdens de sessie concrete vragen van burgers te beantwoorden.

Het is van groot belang dat de echte beslissingsnemers (in dit geval de schepenen en de administratie) bij momenten aanwezig zijn tijdens het proces zodat ze de vorderingen kunnen volgen en in dialoog kunnen gaan met de deelnemers. Anders hebben de deelnemers geen echte toegang tot het besluitvormingsproces en gebeurt het besluitvormingsproces met gebrekkige kennis van de ideeën, grieven, voorstellen vanuit het terrein. Het lijkt ons daarom zinvol om naar het einde toe een moment van politieke interpellatie in te lassen, waarbij de deelnemers de (eventueel voorlopige) analyses en voorstellen voorleggen aan de politici en die er op reageren. Daarbij maken we ook graag plaats voor gemeenteraadsleden, in hun rol als volksvertegenwoordiger en dus doorgeefluik tussen bevolking en bestuur. Zo'n moment zou het politieke draagvlak voor het plan aanzienlijk vergroten.

- 8) **Een open participatieproces:** de stad organiseert participatieateliers die open staan voor iedereen. Er is geen maximum aantal deelnemers. Je kan wel werken met inschrijvingen om zicht te krijgen op het aantal aanwezigen

Een eerste stap in het proces kan bestaan uit een brede infoavond waar de doelen en vertrekpunten, de spelregels en de timing van het hele proces heel duidelijk gemaakt worden.

Daarna kan je mensen vragen zich te engageren voor het hele proces, zodat je niet telkens van nul herbegint.

Om de moeilijk bereikbare mensen te betrekken, is het zinvol om hen de mogelijkheid te geven in eigen kring de voorstellen te analyseren en hun standpunten te bepalen, onder begeleiding van Samenlevingsopbouw of de buurtwerkers en wijkmanagers van de stad.

Je kan ook andere betrokken partijen, zij die niet in het gebied wonen maar er andere belangen hebben (handelaars, bedrijven, bewoners van naburige straten in buurgemeenten...) betrekken. Zo niet, dan dreigen ze het proces via andere kanalen te dwarsbomen.

- 9) **Aanpak:** om met veel volk toch doelgericht te kunnen werken en te vermijden dat het woord gemonopoliseerd wordt door enkele zeer mondige personen, stellen we voor te werken met kleine groepjes. Om dat in goede banen te leiden zonder heel veel procesbegeleiders te mobiliseren, is creativiteit nodig. Een mogelijkheid die in bepaalde gevallen kan werken, is de interviewmethode: ik interview jou en jij interviewt mij (nadeel: laat weinig echte discussie toe). Een andere mogelijkheid is groepjes van pakweg 6 tot 8 mensen zichzelf te laten modereren met een vliegende procesbegeleider die 4 à 5 groepjes begeleidt.

Belangrijk is bovendien dat de ateliers centraal doorgaan, niet per wijk. Mensen van een bepaalde wijk hebben immers vaak een gelijkaardig profiel, een gelijkaardig verplaatsingsgedrag en dezelfde belangen. Een cocreatieproces heeft meer kans om tot een gedragen oplossing te komen als mensen met ander profiel en andere belangen met elkaar in dialoog gaan en zo begrip opbrengen voor het standpunt van de ander. Op die manier kan het gemeenschappelijk belang groeien uit een confrontatie van persoonlijke belangen.

Het kan wel zinvol zijn om in de eerste fase discussiemomenten per wijk in te lassen, niet alleen om meer in detail te kunnen gaan maar ook om te voorkomen dat een aantal van de belangen ondergesneeuwd raken in groepsprocessen waar de macht van het woord nooit gelijk verdeeld is. Zulke aparte discussiemomenten per wijk kunnen echter doorgaan als onderdeel van centrale participatieateliers. Mensen van verschillende wijken komen dan wel samen in 1 zaal maar zitten gedurende een tijd apart, in kleinere groepen, per wijk. Diezelfde avond kan je dan een moment inlassen waarbij de verschillende wijken hun conclusies rapporteren aan de hele groep.

10) **Verslaggeving:** wie de pen vast houdt, heeft macht. Daarom is het belangrijk dat verslagen van de vergaderingen goedgekeurd worden bij 't begin van de volgende sessie.

11) **Fasering en testfases:** we pleiten voor de mogelijkheid om per deelgebied bepaalde maatregelen al sneller te nemen. Dat betekent niet dat de rest van de planning op lange baan geschoven mag worden maar integendeel dat we met bepaalde stukken al sneller vooruit kunnen gaan. We herhalen nog eens dat er volgens ons in de eerste helft van 2021 voor alle deelgebieden van Kessel-Lo een goedgekeurd mobiliteitsplan klaar moet liggen.

Testfases zijn daarbij belangrijk om die maatregelen al in te voeren maar de mogelijkheid in te bouwen dat ze na evaluatie bijgestuurd en afgevoerd worden.

12) **Participatieve evaluatie:** wie a zegt moet b zeggen: het is belangrijk vooraf een participatieve evaluatiefase in te plannen waar de resultaten van de testfase gezamenlijk besproken worden. Dat kan weer een moment zijn om extra breed te mobiliseren en nieuwe mensen te betrekken.